

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-гн Мария Стаматова Воденска,
СУ "Св. Климент Охридски", катедра „География на туризма“, научна
специалност 3.9. Туризм

*По конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в професионално
направление 3.9. Туризм, научна специалност Икономика и управление по
отрасли (туризм), обявен от Висше училище по мениджмънт, гр.Варна в ДВ,
бр. 104/29.12.2016 г.*

I. Общи положения

По обявения от ВУМ в ДВ, бр. 104/29.12.2016 г., конкурс за доцент по професионално направление 3.9. Туризм, научна специалност Икономика и управление по отрасли (туризм), документи са подадени от един кандидат – ас. д-р Мая Георгиева Иванова, редовен асистент във ВУМ от 2014 г.

По процедурата на обявения конкурс не са констатирани несъответствия и/или нарушения, което ми дава основание за изразяване на изложеното становище.

В конкурса д-р Иванова участва с 25 научни публикации, включващи 1 монография и 6 глави от монографии, 3 студии, 7 статии, 5 публикувани научни доклада, както и три рецензии на книги. Общият обем на представените за рецензиране научни трудове възлиза на 622 стр. 18 от публикациите са в съавторство, като в 7 от тях ас Иванова е първи автор. На английски език са 24 от общо 25-те публикации, от които 13 са в чужбина. 8 публикации са индексирани в Scopus, от тях 4 са индексирани във Web of Science.

Декларирам, че нямам общи публикации с кандидата, което е гаранция за обективността на изразеното становище.

Основна дейност на ас.д-р М. Иванова е преподавателската, стартирала като учител по английски език. След успешна защита на докторска теза и придобиване на ОНС „доктор“ по Икономика и управление (туризм) през 2013 г., от 2014 г. досега тя е асистент във Висше училище по мениджмънт – гр.Варна. Преди това е работила като хоноруван асистент в ИУ – гр.Варна и Висше училище международен колеж – гр. Добрич. Курсовете, разработени и водени от д-р Иванова във ВУМ (4 на брой), са насочени предимно в сферата на управление на хотелиерството и посредническата дейност в туризма, което напълно съответства на темата на конкурса. Всички дисциплини са задължителни. Три от тях се водят

както на български, така и на английски език, а една - Въведение в гостоприемството и туризма, се преподава само на английски език. Наблюдава се тясна връзка между водените дисциплини и научните интереси на кандидата. Ас.Мая Иванова има необходимата учебна натовареност, формирана както от лекционни курсове, така и от семинарни занятия. Тя е ръководила 13 дипломни работи и е била рецензент на 4 дипломанта.

Ас. д-р Иванова е автор на рецензиите на 3 чуждестранни публикации и е редактор на монографично изследване, публикувано от британското издателство Routledge (общо 1200 страници). Рецензирала е постъпили публикации в различни международни списания – 17 на брой в общо 6 списания.

Активно е участието на кандидата за доцент в различни проекти, свързани с туристическото развитие и усъвършенстване на обучението на кадри по туризъм – 5 на брой. Четири от тях са международни, а 3 са по европейски програми, главно във връзка с трансграничното сътрудничество с РРумъния.

Ас Иванова е автор и съавтор и на 10 практически доклада, тясно свързани с темата на обявения конкурс за доцент.

II. Характеристика на научната продукция на кандидата

Представените за участие в конкурса от ас. д-р Мая Иванова публикации са предимно в сферата на хотелиерството с изявен интерес към хотелските вериги – 19 на брой. Останалите 6 публикации са посветени на различни научни проблеми, както по-традиционни и често изучавани (5, 6, 7, 11), така и третиращи нови модерни явления и процеси в туристическото обслужване (8, 9).

Специално внимание заслужава самостоятелният монографичен труд на кандидата „Взаимодействие между въздушния транспорт и туризма от гледна точка на управлението на туристическата дестинация”, която третира един сравнително добре изучен въпрос (въздушният транспорт в туризма) от съвършено нова перспектива. Освен това, следва да се изтъкне, че монографията е изцяло написана на английски език.

Практическата значимост и полезност на резултатите от изследванията в представените направления се изразяват в това, че те са апробирани в процеса на практическата реализация на туристическата политика у нас под формата на: участие на автора в редица проекти и практически доклади в областта на туризма.

От кандидата е представена справка за 30 цитирания. Трябва да се отбележи, че 9 от тях са в Scopus.

III. Научни и научно-приложни приноси на кандидата

Научните приноси в трудовете на ас.д-р М. Иванова могат да се групират в няколко направления:

Теоретико-методологични:

1. В монографията *"Взаимодействие между въздушния транспорт и туризма от гледна точка на управлението на дестинацията"* (публикация 1) е разработен сполучлив модел на дестинация (Destination Cake Model), който по много интересен начин интегрира и представя сложната комплексна природа на туристическата дестинация, съчетаваща множество нееднородни елементи и техните вътрешни отношения и връзки.
2. В същата монография са разработени и представени два авторски концептуални модела (на въздушния транспорт и на дестинацията). Подробният им анализ дава възможност за сравнение на въздушния транспорт и туризма, както като цялостни самостоятелни системи, така и по техните отделни компоненти. Аналитичната стойност на изработените модели е демонстрирана в последната част на монографията, където те са приложени по отношение на дестинация Българско Черноморско крайбрежие, използвано като пример при емпиричното изследване.
3. В посочената публикация за първи път е направен сполучлив опит за комплексно и задълбочено изследване на взаимовръзките на двата обслужващи сектора - въздушен транспорт и туризъм, което в дадения случай не е самоцелно, а е извършено чрез включване на трети компонент, имащ пряко отношение и към двата сектора, а именно туристическата дестинация и по-точно нейното управление.
4. Разгледани, дискутирани и анализирани са основополагащи фактори и техните проявления по отношение теорията и практиката на хотелските вериги (2, 3, 8, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 21, 22, 23, 24, 25).
5. Изяснени са някои по-специфични и недостатъчно изследвани въпроси като въздействието на хотелските вериги върху конкурентоспособността на дестинацията (25) и възможните канали за дистрибуция, използвани от специализирани места за настаняване в България (8).

Практико-приложни:

1. Изследвани са устойчивите практики на заведенията за настаняване в България и са изведени препоръки в тази насока (публикации 4, 18, 19)
2. Изследвани са въздействията на масовия и специализираните видове туризъм и са идентифицирани възможностите за устойчивото им развитие (публикации 5, 6)
3. Изследвана е концепцията на споделената икономика (sharing economy) и нейното приложение в туристическата индустрия в България (публикация 9)

IV. Критични бележки и препоръки към кандидата

Към трудовете на ас. д-р М.Иванова след дадените по-горе характеристики и основни приноси, трудно могат да се отправят критични бележки. В рамките на своите научни интереси тя добросъвестно и задълбочено е извършвала научни изследвания, чиито резултати са публикувани в адекватна форма. Затова по-удачно е да се направят препоръки за нейната бъдеща работа като учен и преподавател.

На базата на разработените от нея модели, д-р Иванова следва да продължи и задълбочи тяхното апробиране, използвайки изходна информация както от България, така и от чужбина. Това ще ѝ помогне да ги усъвършенства и евентуално да достигне до тяхното обобщаване на по-високо научно равнище.

От друга страна, добре би било тя да разшири сферата на своите научни интереси извън хотелските вериги, а така също да увеличи количеството на регионалните проучвания, както за България, така и за други страни.

Ас.д-р Иванова засега е заела подобаващо място в чуждестранната научна продукция и дейност и следва да разшири и задълбочи тези свои позиции. Също така, обаче, тя би трябвало да посвети повече време и внимание на осигуряването на студентите във ВУМ с учебници, учебни помагала и друга учебна литература.

V. Заключение

Въз основа на гореизложеното считам, че представените от ас. д-р Мая Иванова материали по конкурса отговарят напълно на законовите изисквания за получаване на академичната длъжност „доцент” по професионално направление

3.9. Туризм, научна специалност *Икономика и управление по отрасли (туризм)*, както и на изискванията в Правилника за условията и реда за заемане на академични длъжности във ВУМ. Изследванията, изводите и предложенията са лично дело на автора и имат висока научна стойност. Съдържащите се в тях приноси могат да се използват в практиката на туристическото развитие на страната.

Високото теоретично равнище на научно-изследователската работа, постигнатите резултати и приноси в представените области на научен интерес на кандидата, високото ниво на преподавателска дейност ми дават основание и убеденост да дам изцяло **положителна оценка** на представената кандидатура и да предложа на членовете на уважаемото научно жури да гласуват за получаването от ас. д-р Мая Георгиева Иванова на академичната длъжност **„доцент”**.

20.03.2017 г.
София

ЧЛЕН НА НАУЧНОТО ЖУРИ:

(проф. дгн Мария Воденска)